

***Bèsties* o com les revolucions comencen amb ideals i acaben devorant a qui les van crear**

Autoria: John Carlin i Oriol Malet

Títol: Bèsties

Editorial: Comanegra, Barcelona 2024

112 pàgines

Que la història tendeix a repetir-se ho sap tothom. És més, de tots és coneguda la frase de Karl Marx segons la qual els fets històrics tenen lloc primer com a tragèdia, i després com a farsa, en repetir-se. *Bèsties* en seria un bon exemple d'aquesta màxima. En efecte, aquesta al·legoria animal de la traïció dels ideals revolucionaris un cop s'arriba al poder no ens explica res que sigui una sorpresa per a nosaltres, hereus i observadors d'una història en què hem vist naufragar les utopies una rere l'altra. I tanmateix, en tant que sàtira, té justament molt de farsa.

L'ambiciosa novel·la gràfica d'Oriol Malet (1975) i John Carlin (1956), col·laboradors habituals a *La Vanguardia* i autors d'una obra comuna, *Mandela i el general* (2019), reconeix i reivindica les seves ressonàncies amb la protagonista femenina de *Macbeth* i amb *La rebel·lió dels animals* de George Orwell. Amb la primera pel personatge femení protagonista, que malgrat tot no arriba a tenir la força ni la rellevància de la creació shakespeariana; i en el cas de la segona, per la tria formal de fer una sàtira política a través d'animals ben humans, que també ens podria recordar a *Maus*, una evocació

potser més propera en compartir el mateix llenguatge emprat, el del còmic, tret pel caràcter de sàtira, que *Maus* no té.

El punt de partida de la història és l'observació personal del periodista britànic John Carlin durant els anys que hi va viure dels fets succeïts a Nicaragua durant la revolució sandinista (1979-1990) que va derrocar la dictadura de la família Somoza. Aquesta va ser substituïda per un govern socialista-comunista molt influït per la teologia de l'alliberament. Carlin se centra, entre d'altres coses, en el paper que hi va jugar Rosa Murillo, la dona del president Daniel Ortega, en el fet que el règim s'acabés convertint en una tirania. Això no obstant, no hem de pensar que la història està estrictament ubicada en aquest país ni període sinó que fàcilment la podríem situar arreu del planeta i en qualsevol situació, perquè se'ns presenta com a inherent a la naturalesa humana: el poder corromp.

Certament, aquest és un còmic que mira amb la vista cansada d'uns ulls que ja han vist molt de món i que coneixen bé l'ésser humà. I la història la narra d'una forma ben sintètica i sense floritures, la representació de la vilesa no és subtil sinó volgutament grollera per emfasitzar la baixesa moral dels personatges, hi ha absència d'experimentació narrativa, en la que no ens trobarem amb sorpreses perquè ben aviat, el lector, també aguerrit per l'experiència, sap què passarà i què pot esperar. Com en una tragèdia grega, i aquest còmic incorpora una versió de la figura dels cors, els fets aniran confirmant les expectatives del lector. Així com també ho faran el culte a la pròpia personalitat que aviat descobrirem en alguns dels personatges i en la progressiva metamorfosi que pateixen els seus cossos, que a poc a poc cada cop s'assemblen més als seus predecessors en el poder, els porcs.

El dibuix d'Oriol Malet és escaient a la història que vol explicar, amb una lletjor buscada, unes formes flonges que llisquen cap avall, i una paleta de colors apagada que s'escau al to del que s'explica. Personatges lletjos, faccions desagradables, fons desdibuixats i sovint inexistents, no hi ha glamur ni bellesa en lloc i arreu és reflecteix la misèria humana, la moral i la material, potser amb l'única excepció del personatge de la cabreta filla de la parella protagonista, basada en la figura de Zoilamérica, l'únic personatge carregat de dignitat. Dibuint de gran talent, Oriol Malet sap trobar l'estil gràfic que requereix la història, renunciant a la pretensió de fer quelcom bell, tot i que sovint, les

seves pàgines recorden més a un llibre il·lustrat que a un còmic en sentit estricte. En un còmic amb força *splash pages*, podem veure el do de l'il·lustrador aguerit en la il·lustració de premsa per crear imatges potents que sintetitzen idees. Potser caldria destacar que un còmic en què la dimensió artística és tan present, el retolat podria haver estat més artístic i menys el resultat de l'ús d'una tipografia estàndard que crea una certa dissonància i a vegades confusions amb l'orientació dels accents.

Les referències literàries i també a la pintura que es troben al llarg de l'obra fan pensar que els autors en crear l'obra tenien en ment un lector mitjanament culte que no sols està avesat a la lectura sinó que a més té un interès per tot allò que la cultura ens pot explicar de la naturalesa humana, més enllà del simple entreteniment d'un artefacte concebut com a element d'oci. *Bèsties* és un còmic que té la voluntat de transcendir el seu punt de partida per fer-nos una confessió descarnada sobre una cosa que tots coneixem, que el poder corromp, fins i tot al president de l'escala de veïns, i que tots som corruptes en potència.

Montserrat Terrones